

преди всичко един борец. Онзи, който чувства, че не притежава тези качества, онзи, който мисли, че ролята на политическия вожд се изчерпва със стремлението му чрез простени и непростени средства да се настани на министерското кресло, да прави с едно драсване на перото стотици уволнения и назначения на чиновници и да мисли за комисионната на държавни заеми и други гешефти, а когато в живота на народа и държавата настъпят решителни и съдбоносни дни не е в състояние да се самопожертвува и, вместо да призове народа си към борба, дезертира от своя пост, той не е народен водач, а един изменник, един предател на своя народ. А такива, именно, бяха българските политически водачи, които при ясното и дълбоко съзнание, което имаха, че цар Фердинанд води държавата и народа към пропаст, не сториха нищо, за да му попречат, а дезертираха от постовете си и оставиха народа да бъде хвърлен в пропастта. Строга и тежка, но справедлива и заслужена ще бъде присъдата на историята над политическите партии и политическите водачи през времето на Фердинандовото царуване, защото всички те в по-голяма или по малка степен допринесоха за разгрома на България.

Но най-главният, най-злосторният, най-престъпният, според нас, виновник за разгрома на българското отечество е и си остава цар Фердинанд. Всичко онова, което може да се наведе за обяснение на неговите безумия и престъпления, може само да ги обясни, но не и да ги оправдае. Като държавен глава на България, той беше, наистина, юридически неотговорен; други, които днес търсят да убегнат от отговорност, се бяха сами и доброволно нагърбили тогава да носят отговорността за неговите дела. Но неотговорен е само един цар, който ца-